

COMPLEXITAT METEOROLÒGICA

“L’art i la poesia maten / la informació,
que mata / la poesia, la qual és / morta
per l’art, / mort al seu torn / pel crític.”

(*Esgrima*, de Carles Hac Mor)

Vivim en un món complex, on nombrosos fenòmens s’interrelacionen. La paraula *complex* prové del verb llatí *complexi*, que significa ‘abastar, enllaçar, envoltar completament’, i es feia servir per referir-se a una cosa complicada però d’estructura molt ben entrellaçada, com podria ser, per exemple, la d’un cistell de vímet. Només fent un cop d’ull a l’exterior veiem aquesta complexitat entrellaçada, en els ecosistemes, les relacions humanes i, també, en els núvols i els fenòmens meteorològics. Que sigui complex, però, no vol dir que sigui incompreensible, sinó que per entendre’l en tota la seva plenitud no en tenim prou analitzant els elements individuals que el componen sinó que, un cop examinats, ens cal integrar-los i entrellaçar-los. Com el poema de Carles Hac Mor, en què cada vers té significat per si mateix però, malgrat que puguin semblar que es contradueixen, al final tot el conjunt adquireix un significat que ultrapassa el de les seves parts.

Aquest mes us vull proposar dos llibres que examinen aspectes diferents però complementaris de la complexitat del món i que permeten, precisament, que ens en puguem fer una idea molt clara i comprensible.

D’una banda, la *Guia de núvols i fenòmens meteorològics*

del físic Jordi Mazón i el biòleg Marcel Costa, ambdós professors de secundària i batxillerat i coautors d’altres llibres sobre meteorologia. En aquesta ocasió ens ofereixen un llibre molt il·lustrat i amb informacions molt clares i concises dirigides sobretot a joves, però extremadament útils a qualsevol edat per conèixer i identificar els núvols i els fenòmens meteorològics simplement observant el cel, més enllà del que la

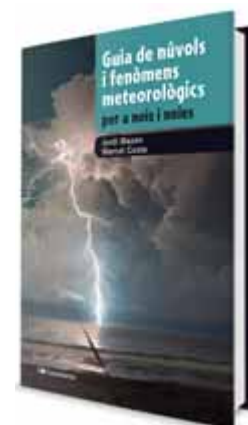
Vol d’estornells: Giorgio Parisi va estudiar aquest moviment en bandades [R.C.](#)

Els dos llibres examinen aspectes diferents però complementaris de la complexitat del món

tecnologia ens pugui aportar. Tornar als orígens observacionals d’aquesta ciència, amb una mirada científica. Com diuen a la introducció, “observar el cel i els seus estats [no] és una activitat molt menor, anecdòtica. [...] Juga un paper clau en el coneixement i el seguiment de l’atmosfera.”

D’altra banda, *Les meravelles dels sistemes complexos*, del físic Giorgio Parisi, que el 2021 va ser guardonat amb el Premi No-

bel de Física precisament per les seves recerques sobre els sistemes complexos aplicats especialment als models climàtics i d’escalfament global. En aquest llibre, escrit de manera molt personal, gairebé íntima, ens acosta al món de la recerca científica a partir d’experiències viscudes en primera persona i dels descobriments acadèmics als quals ha assistit durant la seva trajectòria professional. Des del vol dels estornells fins als anomenats vidres d’espín, uns materials magnètics en què coexisteixen acoblaments ferromagnètics i antiferromagnètics distribuïts a l’atzar, passant per reflexions molt interessants sobre com neixen les idees i el sentit mateix de la ciència. Precisament aquesta aparent contradicció entre acoblaments ferromagnètics i antiferromagnètics és el que m’ha suggerit iniciar l’article amb aquest poema d’Hac Mor. Contradiccions aparents que, vistes en el seu conjunt, ben entrellaçades entre si, donen sentit a la complexitat del món.

GUIA DE NÚVOLS I FENÒMENS METEOROLÒGICS

Autors: Jordi Mazón i Marcel Costa
Editorial: Cossetània
Pàgines: 168
Preu: 19,90 euros

LES MERAVELLES DELS SISTEMES COMPLEXOS

Autor: Giorgio Parisi
Editorial: Angle Editorial (2023)
Pàgines: 144
Preu: 18,90 euros